ROK VIII

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Nº 20

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 PAŹDZIERNIKA 1933 R.

NOWA TARYFA CELNA

Dn. 11 października r. b. weszła w życie nowa taryfa celna. Oddawna zapowiadana, a ogłoszona przed rokiem — stała się obecnie faktem dokonanym, dając przedewszystkiem szczegółową, poprawnie skonstruowaną i logiczną nomenklaturę taryfową.

Nie zostały natomiast z wielu krajami zawarte dotychczas traktaty handlowe, oparte na nowej taryfie celnej. W szczególności kluczowe dla naszych stosunków w tym zakresie traktaty z Francją i z Czechosłowacją nie są jeszcze do końca przenegocjonowane, chociaż rokowania o nowe umowy handlowe są w toku. Stan faktyczny w tym zakresie przedstawia się w następujący sposób. Traktat polsko-francuski nie jest wymówiony, nie zostało jednak (w chwili oddawania tego numeru pod prasę) podpisane żadne prowizorjum na tle nowej polskiej taryfy celnej. Traktat handlowy z Czechosłowacją został wymówiony; odpowiednie oświadczenie rządowe ogłoszono w Dz. Ustaw Nr. 76 pod poz. 550. Natomiast podpisano prowizorjum, na krótki okres czasu regulujące stosunki handlowe między naszym krajem i Czechosłowacją. Rokowania o traktat handlowy z innemi krajami zostały bądź zakończone (np. z Belgją, Austrją), bądź też są w toku.

Równocześnie z wejściem w życie nowej taryfy celnej ogłoszono długi szereg zarządzeń, częściowo zmieniających dotychczasową procedurę, lub też tłumaczących dawne przepisy na język nowej taryfy celnej. Tak więc, w Dz. Ustaw Nr. 77 ukazało się Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 4 października 1933 o postępowaniu celnem. W Dz. Ustaw Nr. 78 Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 9 października 1933 o częściowej zmianie ustawy z r. 1924 w przedmiocie uregulowania stosunków celnych. W Dz. Ustaw Nr. 79 zarządzenie, regulujące wysokość opłaty manipulacyjnej: opłata ta wynosi obecnie 10% stawki celnej, wzamian dotychczasowych 20%.

Ponadto w Dz. Ust. Nr. 78 zostało ogłoszone Rozporządzenie z dn. 11 października 1933 w sprawie ceł maksymalnych. Rozporządzenie to ustala cła maksymalne na towary, wolne od cła w nowej taryfie celnej.

W związku ze zmienionym układem i odmienną nomenklaturą nowej taryfy, obowiązujące dotychczas zakazy przywozu musiały być ogłoszone ponownie. Właściwe zarządzenie znajduje się w Dz. Ustaw Nr. 79, przyczem nie obejmuje ono żadnych nowych zakazów przywozu, lecz podaje dotychczasowe — w pozycjach i nomenklaturze nowej taryfy celnej. Spis towarów zakazanych do przywozu rozbity jest na 3 części. Lista Nr. 1 obejmuje stare zakazy przywozu (t. zw. „luksusowe"), odpowiadające zakazom z r. 1925. Lista Nr. 3 obejmuje zakazy przywozu dotyczące specjalnie towarów pochodzących z Rzeszy Niemieckiej. Wreszcie lista Nr. 2 obejmuje ostatnie — z r. 1933 — zakazy przywozu (t. zw. lista „kryzysowa"), przyczem zakazy z listy Nr. 1 i Nr. 3 obowiązują aż do odwołania, zakazy zaś z listy Nr. 2 — do dnia 30 kwietnia 1933 r. Pozwolenia na przywóz, wydane przez Min. Przemysłu i Handlu według nomenklatury starej taryfy celnej, zachowują moc obowiązującą w odniesieniu do pozycyj nowej taryfy celnej — aż do dnia ekspiracji pozwoleń na przywóz.

Obowiązujące do dn. 10 października r. b. ulgi celne również zostały prolongowane drogą ogłoszenia w Dz. Ustaw Nr. 78 rozporządzeń Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych z dn. 11 października 1933 o ulgach celnych (poz. 555, 556 i 557). Rozporządzenia te powtarzają obowiązujące do dn. 10 października r. b. ulgi celne, nie wprowadzając naogół nowych, nawet korygujących.

Nie wszystkie jeszcze zarządzenia, dotyczące nowej taryfy celnej, zostały ogłoszone. W najbliższych dniach należy się spodziewać jeszcze innych przepisów, jak np. wyjaśnień taryfowych, które stopniowo uzupełniać będą całokształt nowych stosunków celnych, istniejących obecnie w wyniku wprowadzenia w życie taryfy.

W faktycznej ochronie celnej przemysłu polskiego, jaką otoczona będzie nasza wytwórczość, zorjentujemy się ostatecznie po zawarciu traktatów handlowych. Ustępstwa celne, przyznane poszczególnym kontrahentom, obniżą niewątpliwie poziom stawek nowej taryfy. Dopiero zestawienie obowiązujących stawek autonomicznych i konwencyjnych stworzy wyraźny obraz, w jaki sposób nowa taryfa wpłynąć może na dalszy rozwój naszego przemysłu.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od 1 do 15 października r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującemi zagadnieniami:

W sprawach eksportowych:

opracował memorjał do Pana Ministra Przemysłu i Handlu w sprawie potrzeb poszczególnych przedsiębiorstw w zakresie eksportu,

zajmował się organizacją wywozu do Indyj Brytyjskich.

W sprawach kolejowych:

opracowywał materjał w sprawie rewizji taryf przewozowych dla nasion egzotycznych,

wystąpił o utworzenie taryfy eksportowej dla ałunów,

wystąpił o utworzenie taryfy eksportowej przez porty polskie dla salmjaku i węglanu amonu,

opracowywał sprawę taryfy eksportowej dla makuchów.

W sprawach traktatowych:

złożył szczegółowe opinje w sprawie żądań holenderskich, szwedzkich i francuskich na tle prowadzonych pertraktacyj o zawarcie nowych traktatów handlowych.

KONGRES CHEMJI PRZEMYSŁOWEJ

W okresie od dn. 24 września do 1 października r. b. odbył się w Lille XIII Kongres Chemji Przemysłowej, organizowany przez francuskie Towarzystwo Chemji Przemysłowej. Kongres zgromadził ok. 500 uczestników, przeważnie z Francji i z sąsiedniej Belgji. Ponadto reprezentowane były 16 innych krajów, między nimi tak odległe, jak Japonja, Kanada i Kuba.

Prace Kongresu odbywały się na posiedzeniach plenarnych i w 18-tu specjalnych sekcjach. Na szczególną uwagę zasługiwały prace sekcji, poświęconej organizacji ekonomicznej. Na sekcji tej wygłoszony został przez jednego z delegatów francuskich, p. Andrzeja Meyera, nader interesujący wykład o organizacji ochrony przeciwlotniczej z punktu widzenia chemika i przemysłowca. Referat wywołał długotrwałą i ożywioną dyskusję, wysuwającą na czoło zagadnień aktualnych sprawę ochrony nietylko przeciwlotniczej, lecz również przeciwgazowej. Sprawa przybrała tak doniosły charakter, że wniesiona została na plenarne posiedzenie Kongresu, który na ostatniem zamykającem Zjazd zebraniu podjął odpowiednią uchwałę. Przyjęty jednomyślnie wniosek wzywa wszystkich chemików - techników i naukowców — do najbliższego spółdziałania z ludnością cywilną w kierunku uprzytomnienia jej niebezpieczeństw wojny gazowej i lotniczej, tudzież zorganizowania zawczasu odpowiedniej ochrony. Uchwała ta ma również szczególnie doniosłe znaczenie dla naszego kraju, gdzie działalność właściwych organizacyj polskich nie wszędzie jeszcze jest należycie doceniana.

Na posiedzeniach plenarnych Kongresu wygłoszono kilka referatów, częściowo związanych z miejscem obrad Kongresu, Lille, częściowo poruszających zagadnienia specjalne, zwłaszcza w zakresie metalurgji. Po zakończeniu Kongresu odbyły się wycieczki do sąsiednich fabryk chemicznych — między innemi do wielkiej fabryki połączeń nieorganicznych firmy Kuhlmann oraz do nowej olbrzymiej współcześnie urządzonej rafinerji ropy naftowej w Saint-Pol-sur-Mer pod Dunkierką.

Związek Przemysłu Chemicznego oraz Polskie Towarzystwo Chemiczne reprezentowane były na Kongresie przez p. Inż. Tadeusza Zamoyskiego, który wygłosił referat o polskich surowcach chemicznych.

Szalejący na całym świecie kryzys dał się też odczuć w nastrojach i organizacji Kongresu; ta ostatnia pomyślana była na znacznie skromniejszą niż w latach poprzednich skalę.

Następny, XIV skolei Kongres Chemji Przemysłowej, ma się odbyć we wrześniu r. 1934 w Paryżu i będzie połączony z uroczystą inauguracją Domu Chemji. Jak wiadomo, w wyniku Konwencji międzynarodowej z r. 1927, wspólnym wysiłkiem wielu krajów (między innemi Polski) które Konwencję podpisały, budowany jest obecnie piękny wielki gmach, obejmujący w swoim kompleksie dawny pałac Rochefoucaud. W Domu Chemji znajdą siedzibę przerozmaite instytucje chemiczne, jak np. Office Internationale de Chimie. Budowa tego gmachu jest obecnie na ukończeniu.

ZE SPRAW TŁUSZCZOWYCH

Jak już donosiliśmy w Nr. 18 „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" sprawa przywozu surowca tłuszczowego do fabrykacji ciekłych olejów roślinnych została w zasadzie uzgodniona między przedstawicielami przemysłu i rolnictwa. Mianowicie, globalne zapotrzebowanie olejów roślinnych ciekłych preliminowano na rok 1933/34 w wysokości 15.400 tonn ciekłych olejów roślinnych w stanie surowym. Od liczby tej należało odjąć domniemaną produkcję oleju rzepakowego z nasion krajowych oraz oleju słonecznikowego z nasion importowanych, pozostała zaś różnica miała być pokryta importem bądź nasion egzotycznych, bądź gotowych olejów w stanie surowym. Dokonano też prowizorycznego obliczenia i ustalono wówczas, iż kontyngent importowy w przeliczeniu na oleje ciekłe powinien wynieść do końca roku bieżącego 4.000 tonn. Liczba ta jednak musi obecnie ulec dość znacznej korektywie. Mianowicie, kampanja rzepakowa w tym roku zawiodła — niema już obecnie na rynku ani rzepaku, ani też oleju rzepakowego; z powodu niekorzystnych warunków atmosferycznych przy zbiorze słonecznika w Rumunji—wydajność słonecznika jest mniejsza w stosunku do preliminowanej o ca 4%; wreszcie przy ustalaniu kontyngentów nie wzięto na uwagę, iż ok. 10% słonecznika przerabiane jest wyłącznie na cele techniczne — odpowiednia liczba musi być więc odtrącona z ogólnej puli olejów ciekłych.

W konsekwencji — należy podwyższyć niezbędną do importu ilość zarówno surowych ciekłych olejów roślinnych, jak też nasion egzotycznych, służących do wyrobu olejów ciekłych. Związek Przemysłu Chemicznego wystąpił w tej sprawie do Min. Przemysłu i Handlu, prosząc o rewizję dotychczasowych postanowień.

WŚRÓD KSIĄŻEK

Nakładem Sp. Akc. „Strem" w Warszawie ukazała się broszura pióra Inż. Marka Piekarskiego p. t. „O klejach zwierzęcych — kleje skórne i kostne". Broszura ta obejmuje zwięzły opis właściwości, stosowania i metod badania klejów skórnych i kostnych. Ma więc zarówno charakter towaroznawczy, jak normalizacyjny, opiera się też częściowo na opracowanych przez P. K. N. normach kleju kostnego i skórnego. Broszura zasługuje na zupełnie szczególną uwagę. Jest to bowiem jeden z bardzo nielicznych przykładów, kiedy firma produkująca z własnej inicjatywy ogłasza i kolportuje najszczegółowsze metody badania wytwarzanych przez nią produktów. Daje w ten sposób do rąk konsumentowi szczegółowe wskazówki, jak ma badać kupiony towar, kiedy go powinien odrzucić z uwagi na niepożądane czy niedostateczne własności, w jaki sposób najlepiej i najekonomiczniej trzeba towar ten stosować.

Fakt publikacji broszury wskazuje, w jaki sposób zasady naukowej organizacji, stosowane we właściwej formie — mogą przynieść bezsporny pożytek zarówno konsumentowi, który najdokładniej poznaje kupowany towar, jak producentowi, który w ten sposób prowadzi racjonalną propagandę wytwarzanego artykułu.

KRONIKA

Instytut Naukowy Organizacji i Kierownictwa urządza specjalny cykl wykładów, poświęcony usprawnieniu sprzedaży. Program obejmuje zagadnienia wstępne, analizę rynku zbytu, planowanie sprzedaży i koordynację produkcji ze sprzedażą, organizację działu sprzedaży, psychologję kupującego, sprzedaż przez akwizycję, sprzedaż sklepową, obsługę sprzedaży, sprawozdania sprzedaży, środki reklamy, korespondencję sprzedażową, zasady doboru sprzedawców, kontrolę kosztów sprzedaży, organizację wywiadu handlowego, urządzanie wystaw i wnętrz, biurowość sprzedaży. Cykl odbędzie się w ciągu października i listopada r. b. Bliższych wiadomości udziela Instytut Naukowy Organizacji i Kierownictwa, Warszawa, Mokotowska 53.

Już po zamknięciu III Zjazdu Chemików Polskich wpłynęły na cele organizacji Zjazdu następujące, nieogłoszone dotychczas w „Wiadomościach Przemysłu Chemicznego" ofiary:

Zakłady „Elektro"	zł.	438,50
Firma „Edward Groniowski" . . .	„	100
Sp. Akc. „Gzichów"	„	100
Fabr. Chem. „Edward Klein" . . .	„	100
Zjedn. Sprzed. Kwasu Siarkowego .	„	50
Dr. Józef Berlinerblau	„	50

Min. Przemysłu i Handlu komunikuje, że w okresie od 28 marca do 5 kwietnia 1934 r., odbędzie się w Paryżu Międzynarodowy Kongres Cukrownictwa, Gorzelnictwa, oraz pokrewnych przemysłów rolniczych.

Ze względu na znaczenie Kongresu zarówno dla postępu technicznego, jak i z gospodarczego punktu widzenia, — Ministerstwo uważa udział w Kongresie przedstawicieli zainteresowanych gałęz przemysłu za pożądany.

Komitet Organizacyjny polskiego udziału w Kongresie znajduje się w lokalu Rady Naczelnej Gorzelń Rolniczych (Warszawa, ul. Traugutta 11), dokąd należy się zwracać w sprawach związanych z Kongresem. Tymczasowy program, oraz regulamin Kongresu są do przejrzenia w biurze naszego Związku.

Pod redakcją Państwowego Instytutu Eksportowego zaczęło się ukazywać czasopismo „Informator Eksportowy", wychodzące 3 razy na miesiąc i zawierające celniejsze raporty handlowe Urzędów Zagranicznych Rz. P. „Informator Eksportowy" daje całokształt informacyj, dotyczących obrotu towarowego z zagranicą i dlatego powinien być abonowany i popierany przez wszystkie przedsiębiorstwa chemiczne, mające zainteresowania wywozowe.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 75 z dn. 4 października r. b. ukazało się oświadczenie Prezesa Rady Ministrów o wyrażeniu zgody Sejmu Śląskiego na wejście w życie na obszarze Województwa Śląskiego ustawy z dn. 15 marca 1932 o koncesjonowaniu przedsiębiorstw wyrobu kwasu azotowego.

Jak wiadomo, odpowiednie normy prawne przepisują konieczność wyrażania zgody Sejmu Śląskiego na wejście w życie szeregu ustaw, obowiązujących na pozostałym terenie Rzeczpospolitej. Uchwała Śląska unifikuje obecnie przepisy co do koncesjonowania fabrykacji kwasu azotowego na całem terytorjum Rzplitej.

W Dz. Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 63 ukazało się Rozporządzenie Ministra Komunikacji, zawierające między innemi, następujące zmiany:

Ustalona została nowa taryfa przewozowa dla kości surowych na zasadzie której dalsze odległości uzyskały proporcjonalnie większą zniżkę przewozową. Intencją tego zarządzenia jest umożliwienie zbierania kości w miejscowościach najbardziej odległych od fabryk chemicznych, zajmujących się przeróbką kości.

Utworzona została eksportowa taryfa dla śrutu kostnego odklejonego i mąki kostnej przy wywozie przez porty polskie.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	450 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 „
„ „ czysty 99%	300 „
* Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,80 „
* Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1,54 „
* „ granulowany za 1 kg % N_2	1,69 „
Azotan amonu	100 „
Azotyn sodowy	120 „
Benzol handlowy 90%	92 „
„ czysty	104 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 „
* Boraks	110—125 „
Chlorek cynku 50° Bé	30 „
Chlorek wapna bielący	30,6 „
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22 „
Chloroform czysty	800 „
„ „pro narcosi"	1,800 „
Eter siarkowy	390 „
Fenol czysty	265 „
Formalina 40%	270 „
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	225 „
* „ techniczna 85/88%	160 „
* Karbid granulowany	70 „
Karbid drobny za % kg.	66 „
Karbolineum	29,75 „
Klej kostny	230 „
Klej skórny biały	250 „
Krezol czysty	128 „
Kwas azotowy tech.czysty za 100% HNO_3	93 „
Kwas mrówkowy 85%	241 „
Kwas siarkowy 60° Bé	6,00 „
„ solny 19°/21° Bé	12,25 „
„ octowy techn. 30%	100 „
Mączka kostna odklejona 30% P_2O_5	15 zł.
„ rogowa 13/14% N	40 „
Naftalin surowy prasowany	28,00 „
„ czysty w łuskach	52,50 „
Octan sodu	120 „
„ ołowiu	215 „
Oleina	175 „
Oleum 20%	19,24 „
Olej lniany	115 „
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 „
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 „
Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	8,00 „
Smoła preparowana	16,50 „
Saletra potasowa	130 „
* Saletra sodowa przem. zwyczajna	65 „
* Saletra sodowa przem. raz rafinowana	90 „
Saletra sodowa podwójnie rafinowana	100 „
Siarczan amonu	27,60 „
* Siarczan miedzi	65—75 „
* Siarczek sodu 60/62%	60 „
Soda amonjakalna	25 „
„ kaustyczna	60 „
Sól glauberska krystaliczna	7,00 „
Stearyna	150 „
Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10,72 „
Toluol czysty	115 „
Woda amonjakalna chem. czysta zaw. + 25% NH_3	60 „
Żelatyna techn.	400 „

Ceny powyższe są cenami hurtowemi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BORUTA Sp. Akc.", Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI. 3. m. 8, tel. 8-38-78.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WINNICY, S. A. Henryków pod Warszawą. Tel. II podm Jabłonna 5. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.

Chlorek wapna bielący.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Chlorek wapnia ($CaCl_2$):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE". Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.
„FR. KARPIŃSKI SPÓŁKA AKCYJNA", Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LEVER" Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM", Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.
Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW" Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 433-49.

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW", Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Smoła pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.

Soda kaustyczna.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna:
„TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazokrzem 45% i 75%:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11